

tardor 2023

Editorial

Us presentem el número de tardor del 2023 de Visat, la revista de traducció del PEN Català. Aquests mesos han passat moltes coses a la institució, com ara la dimissió de la Junta Directiva o la convocatòria d'eleccions abans de l'estiu, ajornades fins a l'octubre per problemes informàtics en les votacions, que finalment es van celebrar amb una àmplia participació i van atorgar una victòria ajustada a la candidatura de Laura Huerga. En el darrer butlletí de notícies hi trobareu un escrit d'aquesta nova singladura, que la nova presidenta ha adreçat a tots els socis; hi detalla la nova línia que seguirà el PEN aquests quatre anys.

Entre els objectius plantejats cal destacar-hi l'aposta per Visat, amb un nou format electrònic, que la farà més àgil i atractiva, a partir del número de primavera del 2024.

D'altra banda, abans de les votacions la direcció de la revista va posar el càrrec a disposició dels dos candidats perquè, en cas de victòria, la ratifiquessin o bé nomenessin uns altres gestors si ho consideraven escaient. La nova presidenta ens ha reiterat la confiança, i en aquest sentit volem respondre-hi apostant per la qualitat dels continguts i per la implicació de tots els agents que, a banda dels torsimanys, participen en el món de la traducció: editors, correctors, llibreters, crítica literària...

Dit això, en aquest número de tardor hi trobareu, com ja és tradicional, els escrits de les finalistes del VIII premi PEN de Traducció, que enguany ha canviat les bases de participació, de selecció i de tria de l'obra guanyadora. La nova presidenta del premi, Dolors Udina, va presentar les quatre obres seleccionades en un acte celebrat a la Setmana del Llibre en Català, en què cada traductora va defensar i justificar la seva tasca davant d'un públic que omplia un dels espais de presentacions.

Juntament amb les paraules d'Udina, podreu llegir els escrits que ens van adreçar Josefina Caball, a propòsit de la primera versió en català d'El color porpra, de l'afroamericana Alice Walker; Susanna Fosch, que ens va endinsar en el món tortuós i blasfem de La sang del cel, l'única novel·la de l'escriptor ucraïnès d'origen jueu Piotr Rawicz; Corinna Oproae, traductora de L'estiu que la mare va tenir els ulls verds, la primera novel·la de l'escriptora moldava Tatiana Țîbuleac, i, finalment, Mireia Vargas Urpí, que ens va parlar de la complexitat lèxica de traduir animals i plantes a l'obra L'home dels ulls compostos, del taiwanès Wu Ming-Yi, que finalment va ser la traducció guanyadora.

A part d'això, hem dedicat un seguit d'articles a celebrar dos centenaris del món editorial cabdals per entendre la cultura catalana del primer terç del segle xx. El primer són els cent anys de la Fundació Bernat Metge, la col·lecció de clàssics grecolatins que amb l'auspici i el mecenatge de Francesc Cambó i de la mà de figures tan rellevants com Joan Estelrich o Carles Riba, traduint clàssics van acostar el país a Europa. L'escriptor i traductor Raül Garrigasait, actual president de la Casa dels Clàssics, dins la qual la Fundació Bernat Metge ara s'integra, i autor d'una novel·la, Els fundadors, que recrea les figures que van fer possible aquesta empresa, ens presenta una visió global del que va significar aquesta col·lecció i de la seva evolució centenària.

També per commemorar aquesta efemèride i, alhora, recordar l'enyorada Montserrat Franquesa, tota una autoritat en la història dels primers anys de la Fundació, fins a la Guerra Civil, hem recuperat un article molt escaient sobre les primeres normes generals de traducció de la col·lecció, publicat l'any 2010 al número 17 de la revista Quaderns de Traducció.

L'altre centenari és el de l'editorial Joventut, un nom lligat per sempre a la literatura infantil i juvenil de casa nostra. L'editora Arianna Squilloni ens porta de manera poètica i brillant la història del segell a través dels títols i els autors més emblemàtics: del Tintín, d'Hergé, al Peter Pan, de Matthew Barry, i L'illa del tresor, de Stevenson; d'Alícia en terra de meravelles a Heidi, Pinotxo, Mary Poppins, Pippi Calcesllargues, i de Les extraordinàries aventures d'en Massagran, de Folch i Torres, a Lau, les aventures d'un aprenent de

pilot, la novel·la de Carles Soldevilla. Clàssics de tots els temps que han fet les delícies de grans i petits.

També fa cent anys de la mort de la gran escriptora modernista Katherine Mansfield. Una de les veus que millor coneix la seva obra, Victòria Alsina, ens en repassa la trajectòria i la recepció en català.

A tomb d'un encàrrec de traducció d'una obra de Plató, Eloi Creus reflexiona sobre la ingent tasca de Joan Crexells amb les versions de l'obra del filòsof grec, també dins de la col·lecció de clàssics grecolatins de la centenària Fundació Bernat Metge. Un article en què l'autor planteja la dificultat de traduir sota l'ombra d'un gegant com Crexells.

De les novetats editorials, Lluís Feliu i Adelina Millet ens expliquen les vicissituds de traduir un clàssic mil·lenari com és el Poema de Gilgamesh, obra en llengua accàdia que contra tot pronòstic (misteris del mercat editorial!) ha tingut una magnífica acollida dels lectors.

L'últim que trobareu és l'entrevista de Nina Valls a un dels grans de la traducció del nostre país, el poeta, escriptor i degà de la Institució de les Lletres Catalanes, que va presidir onze anys, Francesc Parcerisas. Una conversa que no us podeu perdre.

Esperem que els continguts us provin!